

Verktygslåda på vårdcentral

STIMULERAR UTVECKLING AV VÅRDKVALITET

Verktygslådan innehåller kvalitetssäkringsverktyg. Av en nyligen gjord enkät framgår att drygt hälften av vårdcentralerna har en sådan låda och att dess innehåll tycks stimulera kvalitetsutvecklingen inom svensk primärvård.

År 1991 bildades en arbetsgrupp för kvalitetsutveckling inom Svensk förening för allmänmedicin (SFAM.Q), bland annat för att sammanställa en rad metoder att mäta och utveckla vårdkvalitet i den så kallade Verktygslådan som sedan marknadsförts och sålts via Landstingsförbundet [1]. Under 1995 uppdaterades och utökades Verktygslådan med en rad nya metoder som funnits till försäljning sedan början av 1996.

Enkät om spridning

För att klargöra spridning och användning av Verktygslådan i primärvården och få vårdcentralernas syn på SFAM.Q och på fortsatt kvalitetsarbete genomfördes hösten 1996 en enkätundersökning där kvalitetsansvarig läkare på alla vårdcentraler tillfrågades. 1 033 enkäter sändes ut och vi fick efter en påminnelse 799 svar (77,3 procent). En geografisk fördelning av svarsfrekvensen framgår av Tabell I.

89 procent av dem som svarat kände till att Verktygslådan fanns och 56 procent hade en Verktygslåda på sin mottagning. En betydande geografisk skillnad noterades (Tabell I).

Av de 447 som hade en Verktygslåda

Författare

KJELL LINDSTRÖM

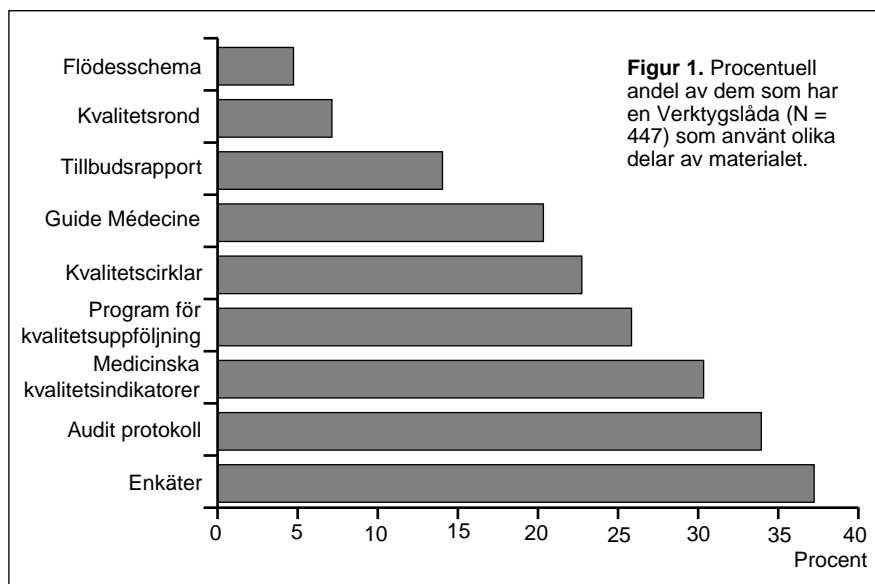
distriktsläkare, utvecklingsenheten och vårdcentralen, Habo, ordförande i SFAM.Q

LEIF PERSSON

distriktsläkare, utvecklingsenheten och Vårdcentralen Norr, Sollefteå, medlem i SFAM.Q.

Verktygslådan
Foto: Landstingsförbundet

Figur 1. Procentuell andel av dem som har en Verktygslåda (N = 447) som använt olika delar av materialet.

Tabell I. Svarefrekvens, procentuell andel deltagare som har en Verktyslåda och andelen av dessa som använt Verktyslådan i olika landsting och kommuner. I absoluta tal är de som svarat 799, de som har verktyslåda 447 och de som använt den 317.

Område	Svarefrekvens	Har Verktyslåda	Har använt Verktyslådan
Stockholm	83	52	54
Uppsala	75	62	85
Södermanland	70	86	67
Östergötland	82	64	78
Jönköping	90	89	56
Kronoberg	75	71	100
Kalmar	78	51	100
Blekinge	79	27	100
Kristianstad	54	22	67
Malmöhus län	83	55	69
Halland	67	50	44
Bohuslän	71	40	100
Älvsborg	89	40	79
Skaraborg	84	82	73
Värmland	70	15	100
Örebro	77	96	64
Västmanland	71	27	13
Dalarna	82	71	68
Gävleborg	86	56	70
Västernorrland	64	100	89
Jämtland	72	76	75
Västerbotten	64	40	50
Norrbottn	80	50	100
Gotland	56	60	67
Malmö stad	81	69	78
Göteborg	78	58	44
Totalt	77	56	71

Landstingsförbundet sålts i ca 730 exemplar, och den finns idag på en majoritet av landets vårdcentraler. Uppdateringen har sålts i ca 380 exemplar.

I en specialanalys av enkätsvaren från tre områden (Östergötland, Kronoberg, Jönköping) med sammanlagt 66 vårdcentraler som funnits med i publikationer om sammanställningar av kvalitetsindikatorer som utgått från materialet i Verktyslådan framgår att 45 (68 procent) uppgav att de inte använt kvalitetsindikatorer från Verktyslådan. Detta visar att Verktyslådans metoder också använts på vårdcentraler utan att man varit medveten om dess ursprung. Möjligen har Verktyslådan därför spelat en större roll för att stimulera kvalitetsutveckling i svensk primärvård. Vi hoppas att personalen på landets vårdcentraler även i fortsättningen, helst i ökad omfattning, ska ha tid och ork att använda Verktyslådans metoder för att mäta och utveckla vårdkvaliteten och att inte andra inslag ska störa den process som har startat i svensk primärvård.

Referenser

- Lindström K, Persson L. Lådan som blev ett verktyg. Smidigt hjälpmedel för kvalitetsutveckling. Läkartidningen 1994; 91: 4182-3.

hade 317 (71 procent) använt något av materialet i lådan. Även här noterades stora geografiska skillnader. Vilka metoder som använts framgår av Figur 1.

42 procent av de 317 som använt Verktyslådan svarade »ja» och 40 procent »delvis» på frågan om de haft nytta av den. 23 procent svarade »ja» och 40 procent »delvis» på frågan om materialet i Verktyslådan lett till kvalitetsförbättringar.

Kvalitetsutveckling i primärvården

Enkäten innehöll också en rad allmänna frågor om kvalitetsutvecklingsarbete i primärvården. 90 procent av de

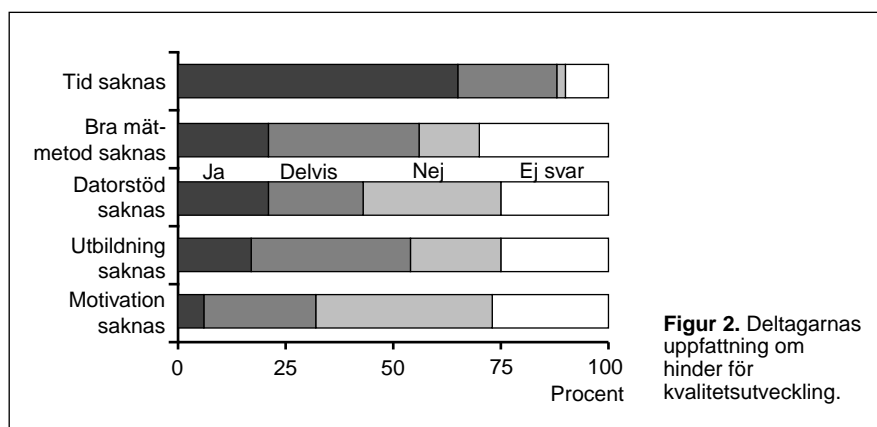
799 som svarat ansåg att SFAM ska fortsätta att sammanställa, utveckla och sprida metoder för kvalitetsutveckling.

40 procent svarade »ja» och 20 procent »delvis» på frågan om det behövs mer utbildning om metoderna i Verktyslådan.

Figur 2 beskriver vilka hinder för kvalitetsutveckling man ansåg föreligga.

Diskussion

Man kan konstatera att marknadsföringen av Verktyslådan varit framgångsrik och att marknadsföringen av dess uppdatering varit mindre framgångsrik. Verktyslådan har enligt

Figur 2. Deltagarnas uppfattning om hinder för kvalitetsutveckling.